

سوالات دین و زندگی دهم

(نوبت دوم درس ۷ تا ۱۲)

طراح: مجید واله

درس ۷

۱- بهشت چند در دارد و هر در مخصوص چه کسانی است؟ بهشت هشت در دارد که بهشتیان از آن درها وارد می شوند. یک در مخصوص پیامبران و صدیقان، یک در مخصوص شهیدان و درهای دیگر برای گروه های دیگر است.

۲- چهار مورد از ویژگی های بهشت را بیان کنید؟ ۱- نعمت های دائمی آن هیچ گاه خستگی و سستی و ملامت نمی آورد.

۲- بهشت برای آنان سرای سلامتی (دارالسلام) است. ۳- در آنجا انسان همیشه تازه و شاداب و سر حال است و همواره احساس طراوت و تازگی میکند.

۴- دوستان و هم نشینان انسان در آنجا، پیامبران، راستگویان، شهیدان و نیکوکاران اند و آنان چه نیکو هم نشینانی هستند.

۳- بالاترین نعمت بهشت چیست؟ علاوه بر این، بالاترین نعمت

بهشت، یعنی رسیدن به مقام خشنودی خدا را برای خود می یابند و از این رستگاری بزرگ مسرورند.

۴- چرا بهشت برای بهشتیان دارالسلام است؟ بهشت برای آنان سرای سلامتی (دارالسلام) است. هیچ نقصانی، اندوهی، غصه ای، خوف و ترسی، بیماری ای، جهلی، مرگ و هلاکتی، و خلاصه، هیچ ناراحتی و رنجی در آنجا نیست.

۵- دوستان و هم نشینان انسان در بهشت چه کسانی هستند؟ دوستان و هم نشینان انسان در آنجا، پیامبران راستگویان، شهیدان و نیکوکاران اند و آنان چه نیکو هم نشینانی هستند.

۶- زنان و مردان بهشتی چگونه اند؟ زنان و مردان بهشتی در زیباترین و جوان ترین صورت و قیافه در بهشت به سر می برند. زندگی آنان سرشار از عشق، لذت و سرور است. همسران بهشتی خوشرفتار و زیبارو، جوان و شاداب، پاک و ظاهر، خوش و خرم، پیوسته عاشق و خرسند از همسر خود هستند.

۷- چرا آتش جهنم از درون جان گناهکاران شعله میکشد؟ این آتش حاصل عمل خود انسان هاست و برای همین، از درون جان آنها شعله می کشد.

۸- ناله حسرت دوزخیان از چیست؟ در این حال، ناله حسرت دوزخیان بلند می شود و میگویند: ای کاش خدا را فرمان می بردیم و پیامبر او را اطاعت می کردیم. ای کاش فلان شخص را به عنوان دوست خود انتخاب نمی کردیم. او ما را از یاد خدا بازداشت. دریغ بر ما، به خاطر آن کوتاهی هایی که در دنیا کردیم!

۹- پاسخ خدا در برابر خواسته گناهکاران برای بازگشت به دنیا چیست؟ پاسخ قطعی خداوند این است که آیا در دنیا به اندازه کافی به شما عمر ندادیم تا هرکس می خواست به راه راست آید؟ ما میدانیم اگر به دنیا بازگردید، همان راه گذشته را پیش می گیرید.

۱۰- پاسخ شیطان به بهانه دوزخیان چیست؟ شیطان می گوید من فقط شما را فراخواندم و شما نیز مرا پذیرفتید. مرا ملامت نکنید، خود را ملامت کنید.

۱۱- پاسخ نگهبانان جهنم در خصوص تخفیف عذاب چیست؟ فرشتگان می گویند: مگر پیامبران برای شما دلایل روشنی نیاوردند؟ آنان می گویند: بلی! فرشتگان نیز تقاضای آنها را نمیپذیرند و درخواستشان را بی جا می دانند.

۱۲- رابطه ی میان پاداش و کیفر و عمل چیست؟ با مثال توضیح دهید؟ ۱- قراردادی: گاهی پاداش و کیفر براساس مجموعه ای از قراردادهای تعیین میشود؛ مانند اینکه اگر کارگر در طول روز، کار معینی را انجام دهد، دستمزد مشخصی در برابر آن کار دریافت می کند. ۲- نتیجه طبیعی خود عمل: گاهی پاداش و کیفر محصول طبیعی خود عمل است و انسان ها نمی توانند آن را تغییر دهند، بلکه باید خود را با آن هماهنگ کنند و با آگاهی کامل از آن برنامه زندگی خود را تنظیم و سعادت زندگی خویش را تأمین کنند؛ مثلاً اگر کسی سیگار بکشد و بهداشت را رعایت نکند، به امراض گوناگونی مبتلا می شود. ۳- تجسم خود عمل: نوع دیگری از رابطه میان عمل و پاداش و کیفر وجود دارد که عمیق تر و کاملتر از دو نوع قبلی است.

رابطه ی میان پاداش و کیفر در قیامت چگونه است؟ هر عملی یک جنبه ظاهری و یک جنبه باطنی دارد. جنبه ظاهری بعد از عمل از بین می رود؛ اما جنبه باطنی هرگز از بین نمی رود و درروح هر انسانی باقی می ماند. بنابراین، هر عملی که ما در زندگی دنیوی انجام می دهیم، حقیقت و باطن آن عمل در جهان آخرت به صورت زشت یا زیبا، لذت بخش یا دردآور مجسم می شود و انسان خود را در میان باطن اعمال خود می بیند. پس آنچه در روز قیامت به عنوان پاداش یا کیفر به ما داده می شود، عین عمل ماست.

۱۳- آنچه در رابطه ی قراردادی بین پاداش و عمل و کیفر اهمیت دارد چیست؟ آنچه در اینجا اهمیت دارد، تناسب میان جرم و کیفر است تا عدالت برقرار گردد.

۱۴- نصیحت پیامبر در خصوص انتخاب همنشین در قیامت چیست؟ برای تو ناچار همنشینی خواهد بود که هرگز از تو جدا نمیگردد و با تو دفن میشود ... آنگاه آن هم نشین در رستخیز با تو برانگیخته میشود و تو مسئول آن هستی. پس دقت کن، هم نشینی که انتخاب میکنی، نیک باشد؛ زیرا اگر او نیک باشد، مایه انس تو خواهد بود و در غیر این صورت، موجب وحشت تو می شود. آن همنشین، کردار توست.

درس ۸

۱- برای گام گذاشتن در مسیر قرب الهی و همچنین برای ثابت قدم ماندن در این راه چه اقداماتی باید انجام دهیم؟

تصمیم و عزم برای حرکت-عهد بستن با خدا مراقبت-محاسبه و ارزیابی

۲- رابطه عزم و هدف را بیان کنید؟ هر قدر عزم قوی تر باشد، رسیدن به هدف آسان تر است.

۳- **آثار عزم قوی را بنویسید؟** استواری بر هدف، شکیبایی و تحمل سخت یها برای رسیدن به آن هدف، از آثار عزم قوی است.

۴- **تفاوت صاحبان عزم ضعیف و عزم قوی را بنویسید؟** آنان که عزم و اراده ضعیفی دارند، در برابر تندباد حوادث، تاب نمی آورند و مشکلات راه آنان را به عقب نشینی وادار می کند. اما آنان که عزم قوی دارند، سرنوشت را به دست حوادث نمی سپارند و با قدرت به سوی هدف قدم برمیدارند.

۵- **سفارش لقمان به فرزندش چیست؟** برآنچه (در این مسیر) به تو میرسد صبر کن که این از عزم و اراده در کارهاست

۶- **کسی که راه سعادت را که همان بندگی خداست، شناخته و میخواهد در این مسیر قدم بگذارد با خدای خود چه پیمان میبندد؟** که آنچه را خداوند برای رسیدن به این هدف مشخص کرده است، یعنی واجبات الهی را انجام دهد و خداوند را خشنود سازد. همچنین از آنچه که ما را از این هدف دور میسازد یعنی کارهای حرام دوری کند.

۷- **خشنودی و عدم خشنودی خدا گرو چیست؟** وقتی خدا از ما راضی خواهد بود که ما در مسیر سعادت و خوشبختی خود گام برداریم؛ و آنگاه از ما ناخشنود خواهد بود که به خود ظلم کنیم و در مسیر هلاکت خود قدم گذاریم

۸- **در عهد بستن با خدا بهتر است چه نکاتی را رعایت کنیم؟** درباره عهد با خدا خوب است دو پیشنهاد زیر را انجام دهیم:

اول: برای عهد بستن، بهترین زمان ها را انتخاب کنیم. بعد از نماز، شبهای قدر و شب یا روز جمعه زمان های خوبی برای عهد بستن با خدا هستند.

دوم: عهد و پیمان خود را در زمانهای معینی، مانند آخر هر هفته، آخر هر ماه یا شبهای قدر هر سال، تکرار کنیم تا استحکام بیشتر پیدا کند و به فراموشی سپرده نشود.

۹- **نتیجه ی وفای عهد و شکستن پیمان را بیان کنید؟** باقی ماندن بر پیمان خود با خدا و وفای بر عهد، رضایت خدا را در پی دارد و شکستن پیمان، شرمندگی در مقابل او را به دنبال میآورد.

۱۰- **حضرت علی(ع) چه عاملی را سبب از هم گسیختگی تصمیم ها میدانند؟** گذشت ایام

۱۱- **فایده محاسبه و ارزیابی چیست؟** میزان موفقیت و وفاداری به عهد، به دست آید و عوامل موفقیت یا عدم موفقیت، شناخته شود

۱۲- **در صورتی که بعد از محاسبه متوجه شویم در عهد مان موفق بوده ایم یا نه چکار باید بکنیم؟** بعد از محاسبه اگر معلوم شود که در انجام عهد خود موفق بوده ایم، خوب است خدا را سپاس بگوییم و شکرگزار او باشیم؛ زیرا میدانیم که او بهترین پشتیبان ما در انجام پیمان هاست.

اما اگر معلوم شود که سستی ورزیده ایم، خود را سرزنش کنیم و مورد عتاب قرار دهیم و از خداوند طلب بخشش کنیم و با تصمیم قویتر، دوباره با خداوند عهد ببندیم و وارد عمل شویم.

۱۳- **توصیه پیامبر در خصوص محاسبه نفس چیست؟** به حساب خود رسیدگی کنید، قبل از اینکه به حساب شما رسیدگی کنند.

۱۴- محاسبه چه زمانی لازم است صورت گیرد؟ بهترین زمان محاسبه سالانه چه وقتی است؟ بهتر است هر شب کارهای روز خود را ارزیابی کنیم و در پایان هفته نیز به حساب آن هفته، رسیدگی کنیم. همچنین، سالی یک بار برنامه سال خود را مرور کنیم؛ یکی از بهترین زمان های محاسبه سالانه، شب های قدر ماه مبارک رمضان است تا بتوانیم براساس آن، تصمیم های بهتری برای آینده بگیریم.

۱۵- زیرک ترین انسان به نظر حضرت علی کیست؟ کسی که از خود عمل خود برای بعد از مرگ حساب کشد.

۱۶- برای حرکت در مسیر هدف وجود چه چیزی ضروری است؟ چرا؟ وجود اسوه و الگوهایی که راه را با موفقیت طی کرده و به مقصد رسیده اند بسیار ضروری است. زیرا وجود این الگوها اولاً به ما ثابت می کند که این راه موفقیت آمیز است؛ ثانیاً می توان از تجربه آنان استفاده نمود و مانند آنان عمل کرد و از همه مهم تر اینکه می توان از آنان کمک گرفت و با دنباله روی از آنان سریع تر به هدف رسید.

۱۷- از نظر قرآن بهترین الگو برای انسان ها کیست؟ رسول خدا برای شما نیکوترین اسوه است

۱۸- از نظر پیامبر بهترین الگو ها چه کسانی هستند؟ و پیامبر نیز همواره از اهل بیت به عنوان انسان هایی برتر که مسیر زندگی را با موفقیت پیموده اند و پیروی از آنان موجب رستگاری و نجات انسان می شود، یاد کرده و ما را به الگو گرفتن از آنان دعوت کرده است.

۱۹- چگونه می شود انسان های بزرگی را که حدود ۱۴۰۰ سال

قبل زندگی کرده اند، اسوه قرار داد؟ اسوه بودن آن بزرگان مربوط به اموری که به طور طبیعی و با تحولات صنعتی تغییر میکنند، نیست. وسایل حمل و نقل، وسایل خانه، امکانات شهری، شکل و جنس پارچه ها ولبا سها از این قبیل اند. اسوه بودن در اموری است که همواره برای بشر خوب و با ارزش بود هاند و با گذشت زمان، حتی درک بهتری از آنها نیز به دست آمده است.

۱۹- طبق فرموده امام حسین (ع) پیامبر اکرم(ص) اوقات خود را چگونه تقسیم بندی میکردند؟ به طور مثال، امام حسین از پدر گرامی خود نقل میکند که رسول خدا در منزل، اوقات خود را سه قسمت میکرد. قسمتی برای عبادت، قسمتی برای اهل خانه و قسمتی برای رسیدگی به کارهای شخصی. سپس آن قسمتی را که به خود اختصاص داده بود، میان خود و مردم تقسیم میکرد و مردم را به حضور میپذیرفت و به کارهایشان رسیدگی میکرد.

۲۰- پیامبر یک انسان معصوم است؛ چگونه می توان ایشان را اسوه قرار داد و مثل او عمل کرد؟ ما او را اسوه کامل خود قرار می دهیم؛ چون میدانیم که هر کاری که انجام داده، درست بوده و مطابق دستور خداوند بوده است. اما اسوه قرار دادن ایشان به این معنا نیست که ما عین او باشیم و در همان حد عمل کنیم، بلکه بدین معناست که در حد توان از ایشان پیروی کنیم و خود را به راه و روش ایشان نزدیک تر کنیم.

۲۱- حضرت علی از مردم میخواهند چگونه ایشان را پیروی کنند؟ آگاه باش برای هر پیروی کننده ای امام و پیشوایی است که باید از او تبعیت کند و از علم او کسب نور کند. هشیار باش امام شما از دنیایش به دو لباس کهنه واز خوراکش دو قرص نان کفایت کرده است اما شما قطعاً توانایی این قناعت را ندارید. اما با پرهیزکاری و کوشش (در راه خدا) و عفت و درستکاری مرا یاری کنید.

۱- نقش محبت در تصمیمات و کارهای انسان چیست؟ محبت و دوستی سرچشمه بسیاری از تصمیمها و کارهای انسان است. فعالیت هایی که آدمی در طول زندگی انجام می دهد ریشه در دلبستگی ها و محبت های او دارد و همین محبت هاست که به زندگی آدمی جهت می دهد. به هر میزان که محبت شدیدتر باشد، تأثیر آن نیز در زندگی عمیق تر و گسترده تر است.

۲- ارزش هر انسان از دیدگاه حضرت علی چیست؟ ارزش هر انسانی به اندازه چیزی است که دوست می دارد.

۳- محبت بر خدا چه تاثیری بر ما میگذارد؟ اگر انسان دل به سرچشمه کمالات و زیبایی ها سپارد، و قلب خود را جایگاه او کند، زندگی اش رنگ و بوی دیگری مییابد و هر میزان که ایمان انسان به خدا بیشتر شود، محبت وی نیز به خدا بیشتر می شود. عشق و محبت الهی افسردگی، ترس و یأس را از بین می برد و به انسان نشاط، شجاعت و قدرت میبخشد. محبت الهی تنبل را چالاک و زرنگ، بخیل را بخشنده، کم طاقت و ناشکیبا را صبور و شکيبا میکند و سرانجام آدمی را از خودخواهی به ایثار و از خودگذشتگی میرساند.

۴- آثار محبت به خدا و راه های افزایش انرا بیان کنید؟ پیروی از دستورات خدا. دوستی با دوستان خدا و بیزاری از دشمنان او بخشی از آثار محبت به خداست.

۵- رابطه بین محبت به خدا و آثار انرا بیان کنید؟ بین محبت به خدا و این آثار رابطه ای دو سویه است؛ یعنی همان طور که محبت خدا موجب بروز این آثار می شود، تداوم و استمرار در پیروی از دستورات خداوند و عشق ورزیدن به دوستان و برائت از دشمنانش، موجب تقویت محبت انسان به خدا نیز می شود.

۶- پاسخ شما به کسانی که میگویند آنچه اهمیت دارد درون انسان است نه ظاهر او چیست؟ این توجیه، با کلام خداوند سازگار نیست. خداوند، عمل به دستوراتش را که توسط پیامبر ارسال شده است، شرط اصلی دوستی با خود اعلام می کند

۷- اگر میخواستیم محبت خدا در دلمان خانه کند چکار کنیم؟ اگر می خواهیم محبت خداوند در دلمان خانه کند، باید محبت کسانی را که رنگ و نشانی از او دارند و خداوند محبت و دوستی آنان را به ما توصیه کرده، در دل جای دهیم و هر میزان که این علاقه بیشتر و قویتر باشد، محبت ما نیز به خدا فزونتر میشود.

۸- دوستان خدا چه کسانی هستند؟ و برترین آنها چه کسانی اند؟ انبیا و اولیای الهی و مجاهدان راه حق و آنان که در مسیر بندگی خدا حرکت کردند، دوستان خداوند هستند و برترین این دوستان، رسول خدا و اهل بیت ایشان می باشند که با تمام وجود به خدا عشق ورزیدند و زندگی خود را در اطاعت کامل خداوند سپری کردند.

۹- چرا جهاد در راه خدا برنامه تمام پیامبران الهی بوده و بیشتر آنان در حال مبارزه با ستمگران به شهادت رسیدند؟ نمیشود کسی دوستدار خداوند باشد؛ اما زشتی و ستم را در جامعه ببیند و سکوت اختیار کند.

۱۰- پایه و بنای اسلام در چه جمله ای خلاصه میشود؟ انرا تفسیر کنید؟ جمله لا اله الا الله که پایه و اساس بنای اسلام است، مرکب از یک نه و یک اری است. نه به هرچی غیر خدایی است و اری به خدای یگانه.

۱۱- پایه های دینداری را بیان کنید؟ پس دینداری بر دو پایه استوار است: تولی (دوستی با خدا و دوستان او) و تبری (بیزاری از باطل و پیروان او). هرچه دوستی با خدا عمیقتر باشد، نفرت از باطل هم عمیقتر است.

۱۲- توصیه امام خمینی در خصوص تولی و تبری را بنویسید؟ باید مسلمانان، فضای سراسر عالم را از محبت و عشق نسبت به ذات حق و نفرت و بغض عملی نسبت به دشمنان خدا لبریز کنند.

درس ۱۰

۱- فایده نماز و روزه را بنویسید؟ دو فایده نماز عبارت اند از:

۱- یاد خدا، ۲- دوری از گناه. مهم ترین فایده روزه نیز عبارت است از: تقوا.

۲- حضرت علی(ع) انسان با تقوا و بی تقوا را به چه چیزی تشبیه کرده اند؟ مثل انسان های بی تقوا مثل سوارکارانی است که سوار بر اسب های چموش و سرکشی شده اند که لجام را پاره کرده و اختیار را از دست سوارکار گرفته اند؛ به بالا و پایین میپرند و عاقبت، سوارکار را در آتش می افکنند. اما مثل آدم های باتقوا، مثل سوارکارانی است که بر اسب های رام سوار شده اند و لجام اسب را در اختیار دارند و راه میپیمایند تا اینکه وارد بهشت شوند.

۳- تقوا به چه معناست و انسان با تقوا چه کسی است؟ تقوا به معنای حفاظت و نگهداری است. انسان با تقوا خودنگهدار است و خود را از گناه حفاظت میکند؛ یعنی بر خودش مسلط است و زمام و لجام نفس خود را در اختیار دارد و نمیگذارد نفس با سرکشی او را در دره های هولناک گناه بیندازد. انسان باتقوا، میکوشد روزه روز بر توانمندی خود بیفزاید تا اگر در شرایط گناه و معصیت قرار گرفت، آن قوت و نیرو او را حفظ کند و از آلودگی نکه دارد.

۴- ۲ مورد از راه های کسب تقوا را بنویسید؟ قرآن کریم راه های متعددی برای کسب تقوا به ما نشان داده که در این درس به دو مورد مهم از آنها، اشاره می کنیم. یعنی روزه و نماز

۵- چگونه نماز سبب دوری انسان از گناه میشود؟ انسانی که پنج بار در طول روز نماز به پا می دارد، یاد خدا را در دل خود زنده می کند و حضور او را در جای جای زندگی احساس می کند. توجه به حضور خدا در زندگی و نظارت او بر اعمال، موجب می شود تا انسان دست به هر کاری نزند و از گناهان دوری کند.

۶- چگونه میشود شخصی نماز به پا میدارد ولی گناه نیز میکند؟ شایسته است دقت کنیم که تأثیر نماز به تداوم و به میزان دقت و توجه ما بستگی دارد. چنان که اگر گفته شود هرکس درس بخواند، موفق میشود، طبیعتاً موفقیت همه یکسان نیست و به نحوه و کیفیت درس خواندن آنها بستگی دارد. بنابراین اگر نمازهای روزانه خود را ترک نکنیم و دقت و توجه خود را در نماز افزایش دهیم، از آن تأثیر خواهیم پذیرفت.

۷- امام صادق(ع) نشانه پذیرش یا عدم پذیرش نماز را چه میدانند؟ هرکس می خواهد بداند آیا نمازش پذیرفته شده یا نه، باید ببیند که نماز، او را از گناه و زشتی باز داشته است یا نه. به هر مقدار که نمازش سبب دوری او از گناه و منکر شود، این نماز قبول شده است.

۸- چهار مورد از نتایج کوچک نشماردن نماز را بیان کنید؟ اگر نماز را کوچ نشماریم، نه تنها از گناهان که حتی از برخی مکروهات هم به تدریج دور خواهیم شد. از این رو:

اگر در انجام به موقع نماز بکوشیم، بی نظمی را از زندگی خود دور خواهیم کرد.

اگر در پنج نوبت با لباس و بدن پاکیزه به نماز بایستیم، آلودگی های ظاهری ما کمتر خواهد شد.

اگر شرط غصبی نبودن لباس و مکان نمازگزار را رعایت کنیم، کمتر به کسب درآمد از راه حرام متمایل خواهیم شد.

اگر هنگام گفتن تکبیر به بزرگی خداوند بر همه چیز توجه داشته باشیم، قدرت های دیگر در نظرمان کوچک خواهند شد و به آنان توجه نخواهیم کرد.

اگر در رکوع و سجود، عظمت خدا را در نظر داشته باشیم، در مقابل مستکبران خضوع و خشوع نخواهیم کرد.

۹- نجاسات را نام ببرید؟ خون انسان و هر حیوانی که خون جهنده دارد. ادرار و مدفوع انسان و حیوان های حرام گوشتی که خون جهنده دارند. مردار انسان و هر حیوانی که خون جهنده دارد. سگ و خوک، زنده و مرده آنها نجس است. کافر (یعنی کسی که به خدای یگانه اعتقاد ندارد). شراب و هر مایع مستی آور، نجس است.

۱۰- دو مورد از اعمالی که تاثیر نماز را از بین میبرد. با ذکر روایت بیان کنید؟ ۱- ناراحت کردن پدر و مادر: امام صادق فرمود: فرزندی که از روی خشم به پدر و مادر خود نگاه کند هر چند والدین در حق او کوتاهی و ظلم کرده باشند نمازش از سوی خدا پذیرفته نیست.

۲- غیبت کردن: پیامبر اکرم به ابوذر فرمود: هر کس غیبت مسلمانی را کند، تا چهل روز نماز و روزه اش قبول نمیشود؛ مگر اینکه فرد غیبت شده، او را ببخشد

۱۱- مبطلات روزه چندتا است؟ نام ببرید؟ نه چیز روزه را باطل میکند که برخی از آنها عبارت اند از: خوردن و آشامیدن، دروغ بستن بر خدا و پیامبر و جانشینان پیامبر، رساندن غبار غلیظ به حلق، فرو بردن تمام سر در آب، استمناء، باقی ماندن بر جنابت تا اذان صبح

۱۲- کسی که غسل بر او واجب است، اگر عمداً تا اذان صبح غسل نکند یا اگر وظیفه اش تیمم است، عمداً تیمم نکند روزه اش چه حکمی دارد؟ نمی تواند روزه بگیرد. البته اگر سهل انگاری کند و غسل نکند تا وقت تنگ شود، میتواند با تیمم روزه بگیرد و روزه اش صحیح است؛ اما در مورد غسل نکردن، معصیت کرده است.

۱۳- اگر کسی به علت عذری مانند بیماری نتواند روزه بگیرد و بعد از ماه رمضان عذر او برطرف شود و تا رمضان آینده عمداً قضای روزه را نگیرد چه جریمه ای باید بدهد؟ باید هم روزه را قضا کند و هم برای هر روز یک مدّ (تقریباً ۷۵۰ گرم) گندم و جو و مانند آنها به فقیر بدهد.

۱۴- اگر کسی روزه ماه رمضان را عمداً نگیرد چه حکمی دارد؟ باید هم قضای آن را به جا آورد و هم کفاره بدهد یعنی برای هر روز، دو ماه روزه بگیرد (که یک ماه آن باید پشت سر هم باشد) یا به شصت فقیر طعام بدهد (به هر فقیر یک مدّ) و این کار باید تا قبل از رمضان آینده انجام شود.

۱۵- اگر کسی به چیز حرامی روزه خود را باطل کند؛ مثلاً دروغی را به خدا نسبت دهد چه کفاره ای باید بدهد؟ کفاره جمع بر او واجب می شود. یعنی باید هر دو کفاره یاد شده را انجام بدهد. البته اگر هر دو برایش ممکن نباشد، میتواند هرکدام را که ممکن است، انجام دهد.

۱۶- مسافر در چه صورت باید نمازش را شکسته بخواند و روزه نگیرد؟ الف: رفتن او بیشتر از ۴ فرسخ شرعی (حدود ۵/۲۲ کیلومتر) و مجموعه رفت و برگشت او بیشتر از ۸ فرسخ باشد.

ب: بخواهد کمتر از ده روز در جایی که سفر کرده، بماند. پس کسی که می خواهد ده روز و بیشتر در محلی که سفر کرده است، بماند، باید نمازش را کامل بخواند و روزه اش را هم بگیرد.

ج: برای کار حرام سفر نکرده باشد.

درس ۱۱

۱- آراستگی به چه معناست؟ آراستگی به معنای بهتر کردن وضع ظاهری و باطنی و زیبا نمودن این دو است.

۲- چند نوع آراستگی داریم و هرکدام نتیجه ی چه امری است؟ بنابراین، دو نوع آراستگی داریم. آراستگی باطنی که نتیجه برخورداری روح انسان از صفات زیبایی همچون ادب، حُسن خلق، سخاوت، مهربانی و ... است و آراستگی ظاهری که نتیجه مرتب بودن وضع ظاهر و توجه به نظافت و زیبایی آن است.

۳- سیره ی پیشوایان ما در خصوص چه بود؟ پیشوایان ما هم در آراستگی باطنی خود تلاش میکردند یعنی هم آراسته به زیبایی های اخلاقی بودند و هم به آراستگی ظاهری خود توجه داشتند و مؤمنان را نیز به رعایت آن دعوت میکردند و آراستگی را از اخلاق مؤمنان می دانستند.

۴- چرا پیامبر اکرم خود را هنگام ملاقات با دیگران آراسته میکردند؟ خدای تعالی دوست دارد وقتی بند هاش به سوی دوستان خود میرود، آماده و آراسته باشد.

۵- پاسخ امام صادق به کسی که به لباس های زیبای ایشان اعتراض کرد چه بود؟ در آن زمان مردم در سختی بودند، اما امروز ما در شرایط بهتری هستیم و عموم مردم توانایی پوشیدن چنین لباسی را دارند. همچنین ایشان میفرمود: خداوند آراستگی و زیبایی را دوست دارد و از نپرداختن به خود و خود را ژولیده نشان دادن، بدش می آید.

۶- ثواب خواندن نماز با بوی خوش از نظر امام صادق علیه السلام به چه میزان است؟ دو رکعت نماز که با بوی خوش گزارده شود، بهتر از هفتاد رکعت نماز بدون بوی خوش است.

۷- سفارش پیامبر اکرم به مردان و زنان در خصوص آراستگی چه بود؟ پیامبر به مردان می فرمود: سبیل و موهای بینی خود را کوتاه کنید و به خودتان برسید؛ زیرا این کار بر زیبایی شما می افزاید. پیامبر با وجود آنکه مردان را به کوتاه کردن ناخن سفارش می کرد اما به زنان توصیه می کرد ناخن های خود را مقداری بلند بگذارند چون برای آنان زیباتر است.

۸- نتیجه ی اجرای دستورات پیامبر و پیشوایان دینی در جامعه اسلامی چه بود؟ این شیوه رسول خدا و پیشوایان دیگر ما سبب شد که مسلمانان در اندک مدتی به آراسته ترین و پاکیزه ترین ملت ها تبدیل شوند و الگو و سرمشق ملت های دیگر قرار گیرند.

۹- چهار مورد از توصیه های اسلامی در خصوص ارادت در عبادت را نام ببرید؟ استفاده از عطر، شانه زدن موها، پوشیدن لباس روشن و تمیز و پاک بودن تمامی بدن، از توصیه های مهم آنان هنگام عبادت است.

۱۰- نیاز به مقبولیت به چه مناسبت؟ ظهوران در نوجوانی چه اثری دارد؟ ما دوست داریم دیگران ما را فرد مفید و شایسته ای بدانند و تحسین کنند. این نیاز، در دوره جوانی و نوجوانی نمود بیشتری دارد و سبب می شود که نوجوان و جوان بیشتر به خود بپردازد و توانایی ها و استعداد های خود را کشف و شکوفا کند و در معرض دید دیگران قرار دهد.

۱۱- اثبات وجود با اعمال ناپسند نشانه چیست؟ این قبیل اعمال نشانه ضعف روحی و ناتوانی در اثبات خود از راه درست و سازنده است.

۱۲- عفاف را تعریف کنید؟ عفاف حالتی در انسان است که به وسیله آن خود را در برابر تندروری ها و کندروری ها کنترل می کند تا بتواند در مسیر اعتدال و میانه روی پیش رود و از آن خارج نشود.

۱۳- تبرج به چه مناسبت و قران ریشه انرا چه میداند؟ یکی از جلوه های عفاف، مربوط به ارادت و مقبولیت است. برخی انسانها در ارادت ظاهری و ابراز وجود و مقبولیت، دچار تندروری می شوند؛ به گونه ای که در ارادته کردن خود، زیاده روی میکنند و به خودنمایی می رسند. قران کریم این حالت را تبرج مینامد و انرا کاری جاهلانه می شمارد.

۱۴- ارتباط عفاف با ارادت و مقبولیت را بیان کنید؟ همان دینی که ما را به ارادت توصیه می کند، از خودنمایی و افراط در ارادت پرهیز می دهد، زیرا زیاده روی در ارادت و توجه بیش از حد به آن باعث غفلت انسان از هدف اصلی زندگی و مشغول شدن به کارهایی می شود که عاقبتی جز دور شدن از خدا ندارد. همچنین یک انسان عفیف، از مقبولیت نزد همسالان و جامعه گریزان نیست؛ اما خود را با ارزش تر از آن می داند که بخواهد این مقبولیت را از راه جلب توجه ظاهری به دست بیاورد و خود را در حد ابزاری برای هوسرانی دیگران پایین آورد.

۱۵- ویژگی های انسان عفیف را بیان کنید؟ انسان عفیف، چه مرد و چه زن، خود را کنترل می کند و ارادت خود را در حد متعادل نگه می دارد و به تبرج دچار نمی شود. انسان عفیف زیبایی ظاهری خود را وسیله خودنمایی و جلب توجه دیگران قرار نمیدهد و اجازه نمیدهد که به شخصیت انسانی او اهانت شود. او حیا میکند که برخی افراد به خاطر اموری سطحی و کوچک، زبان به تحسین و تمجید او بکشایند و به او به عنوان ابزاری برای لذت جویی نگاه کنند. او در وجود خود، استعداد و ارزش های برتر و والاتری می یابد که می تواند تحسین و احترام واقعی دیگران را برانگیزد.

۱۶- رابطه عفاف و ارادت چگونه است؟ به همان میزان که رشته های عفاف در روح انسان قوی و مستحکم می شود، نوع ارادت و پوشش او با وقارتر می شود و به همان میزان نیز که رشته های عفاف انسان ضعیف و گسسته می شود، ارادت و پوشش او سبک تر و جنبه خودنمایی به خود می گیرد.

۱۷- سخن امام علی در خصوص ارادت خود برای دیگران را بنویسد؟ مبدا خود را برای جلب توجه دیگران بیارایی که در این صورت ناچار می شوی با انجام گناه به جنگ خدا بروی.

۱۸- چرا امام صادق انسان را از پوشیدن لباس بدن نما منع میکند؟ لباس نازک و بدن نما نپوشید؛ زیرا چنین لباسی نشانه سستی و ضعف دینداری فرد است

۱۹- چرا عفاف در زنان اهمیت بیشتری دارد؟ زیرا خداوند زنان را بیش از مردان به نعمت زیبایی آراسته است. زن، مظهر جمال و زیبایی است و این زیبایی، هم درونی و هم ظاهری است. احساسات لطیف زن که بیانگر زیبایی های درونی وی است، با زیبایی ظاهر او عجین شده است؛ برای حفظ همین نعمت است که خداوند احکام ویژه ای را برای زن قرار داده است، تا گوهر زیبای وجودش از نگاه ناهالان دور بماند و روح بلندش تحقیر نشود.

۲۰- اثرات منفی بی عفتی در زنان چیست؟ عرضه نابه جای زیبایی، به جای گرمی بخشیدن به کانون خانواده، عفت و حیا را از بین میبرد و این گوهر مقدس را از او می گیرد.

درس ۱۲

۱- رابطه نوع پوشش و عفاف را بنویسید؟ پوشش مناسب از نشانه های عفاف است به گونه ای که از نوع پوشش هر کس می توان میزان توجه وی به این ارزش را دریافت.

۲- آیا در قرآن کریم درباره عفاف و پوشیدگی، دستور خاصی وجود دارد؟ آنها را بیان کنید؟ الف: وظیفه مردان است که چشم خود را کنترل کنند و از نگاه به زنان نامحرم خودداری کنند و دامن خود را از گناه نگه دارند.

ب: زنان نیز مانند مردان وظیفه دارند که از نگاه به نامحرم خودداری کنند و دامن خود را از گناه حفظ نمایند.

ج: استفاده از زینت و زیورآلات نباید به گونه ای باشد که توجه نامحرمان را به خود جلب کند.

د: زنان باید پوشش خود را به گونه ای تنظیم کنند که علاوه بر موی سر، گریبان و گردن آنها را هم بپوشانند.

۳- امام کاظم در جواب برادرش که فرمود دیدن چه مقدار از بدن زن نامحرم جایز است چه فرمود؟ چهره و دست تا مچ

۴- حدود حجاب از نظر امام صادق (ع) را بنویسید؟ فرمود: آنچه زیر روسری قرار میگیرد، نباید آشکار شود. همچنین از مچ به بالا بای ۱- چهارمورد از سرمایه های انسان در مسیر رسیدن به کمال را نام ببرید. (۱نمره)

۲- چگونه معاد لازمه عدل الهی است؟ (۱نمره)

۳- سه دلیل بر وجود ارتباط میان عالم برزخ و دنیا بیان کنید. (۵/۰نمره)

۴- با آغاز مرحله ی دوم قیامت چه امری بر انسان آشکار می گردد؟ (۱نمره)

۵- ناله حسرت دوزخیان از چیست؟ (۱نمره)

۶- آنچه در رابطه ی قراردادی بین پاداش و عمل و کیفر اهمیت دارد چیست؟ (۵/۰ نمره)

۷- آثار عزم قوی را بنویسید؟ (۵/۰ نمره)

۸- ارزش هر انسان از دیدگاه حضرت علی چیست؟ (۵/۰نمره)

۹- پایه های دینداری را بیان کنید؟ (۱نمره)

۱۰- اگر کسی به چیز حرامی روزه خود را باطل کند؛ مثلاً دروغی را به خدا نسبت دهد چه کفاره ایی باید بدهد؟ توضیح دهید. (نمره)

۱۱- مسافر در چه صورت باید نمازش را شکسته بخواند و روزه نگیرد؟ (۰/۷۵ نمره)

۱۲- ثواب خواندن نماز با بوی خوش از نظر امام صادق علیه السلام به چه میزان است؟ (۰/۵ نمره)

۱۳- چرا امام صادق انسان را از پوشیدن لباس بدن نما منع میکند؟ (۰/۵ نمره)

۱۴- شرایط پوشش مناسب برای زنان و مردان را بیان کنید؟ (۱ نمره)

۱۵- حکم شرعی مسائل زیر را بیان کنید. (۱ نمره)

الف) ادرار اسب از جهت نجس و پاکی-پاک است

ب) دو حیوانی که زنده و مرده آنها نجس است-سگ و خوک

ج) اگر مسافری که روزه دار است بعد از ظهر مسافرت کند وظیفه اش نسبت به روزه آن روز چیست؟-باید روزه اش را ادامه دهد

د) کشیدن سیگار در ماه رمضان چه حکمی دارد؟-روزه را باطل میکند.

۱۶- طبق آیه (یا ایها النبی قل لازواجک و بناتک و نساء المومنین یدنین علیهن من جلابیبهن ذلک ادنی ان یعرفن فلا یؤذین و کان الله غفورا رحیما) فایده پوشش و حجاب مناسب برای زنان چیست؟ (۱ نمره)

د پوشیده شود

۵- طبق آیات قران کریم علت توصیه اسلام به پوشش زنان چیست؟ این گونه پوشش سبب میشود که زن به عفاف و پاکی شناخته شود و افراد بی بند و بار که اسیر هوی و هوس خود هستند، به خود اجازه تعرض به او را ندهند

۶- آیا اسلام شکل پوشش را معین کرده است؟ توضیح دهید؟ اسلام شکل پوشش را مشخص نکرده است بلکه حدود پوشش را مشخص کرده است. بنابراین، چگونگی و نوع پوشش، تا حدود زیادی تابع آداب و رسوم ملت ها و اقوام است. اسلام، ضمن پذیرش این تنوع و گوناگونی، مردان را موظف کرده است، لباسی بپوشند که وقار و احترام آنان حفظ شود و با ارزش های اخلاقی جامعه هماهنگ باشد. بنابراین، پوشیدن لباسی که آنان را نزد مردم انگشت نما کند یا وسیله جلب زنان نامحرم قرار گیرد، حرام است. زنان نیز موظفند که دو شرط زیر را رعایت کنند:

۱: تمام بدن خود را، به جز صورت و دس تنها تا مچ، از نامحرم بپوشانند. ۲: پوشش آنان نباید نازک، چسبان و تحریک کننده باشد.

۷- شرایط پوشش مناسب برای زنان و مردان را بیان کنید؟ مردان را موظف کرده است، لباسی بپوشند که وقار و احترام آنان حفظ شود و با ارزش های اخلاقی جامعه هماهنگ باشد. بنابراین، پوشیدن لباسی که آنان را نزد مردم انگشت نما کند یا وسیله جلب زنان نامحرم قرار گیرد، حرام است.

زنان نیز موظفانند که دو شرط زیر را رعایت کنند:

۱: تمام بدن خود را، به جز صورت و دس‌تها تا مچ، از نامحرم بپوشانند.

۲: پوشش آنان نباید نازک، چسبان و تحریک‌کننده باشد.

۸- چرا چادر مورد توصیه بیشتر اسلام است؟ این وظیفه الهی، مانند هر عمل دیگری، هرچه کامل‌تر و دقیق‌تر انجام شود، نزد خدا با ارزش‌تر و آثار و ثمرات فردی و اجتماعی آن افزون‌تر است و فرد را به رشد و کمال معنوی بالاتری میرساند. از این رو استفاده از چادر که دو شرط قبل را به طور کامل دارد و سبب حفظ هرچه بیشتر کرامت و منزلت زن میگردد و توجه مردان نامحرم را به حداقل میرساند، اولویت دارد.

۹- آیا حجاب زنان، موجب سلب آزادی و کاهش حضور آنان در جامعه می‌شود؟ توضیح دهید؟ اولاً خداوند دستور حجاب را برای زمان حضور زن در اجتماع و مواجهه وی با نامحرم قرار داده است نه برای داخل خانه؛ زیرا حجاب چگونگی پوشش زن را هنگام حضور در اجتماع مشخص می‌کند. این حکم نه تنها سبب کاهش حضور زنان نمی‌شود، بلکه سبب می‌شود تا حضوری مطمئن و همراه با امنیت داشته باشند و از نگاه ناهلانی که در جامعه حضور دارند، ایمن باشند.

دوم آنکه ادعای خانه نشین کردن زنان و سلب آزادی آنان با نگاه قرآن و سیره پیشوایان دین ناسازگار است

۱۰- آیا حجاب اختصاص به ما مسلمانان دارد؟ ادیان الهی، که در اصل و حقیقت، یک دین هستند، همواره بر پوشش تأکید کرده اند و آن را لازمه دین داری شمرده اند. مطابق با آیین یهود، زنان هنگام حضور در اجتماعات، موی سر خود را میپوشاندند و به حجاب پایبند بودند. در آیین مسیحیت نیز پوشش اهمیت زیادی داشته است و زنان معتقد به حضرت مسیح میکوشند مانند حضرت مریم موی خود را بپوشانند و با حجاب وارد جامعه شوند

۱۱- آیا بی‌حجابی زنان غربی به دلیل عدم توجه ادیان گزشته به حجاب بوده است؟ در دوران اخیر پایبندی به تعالیم دینی کمتر شد و آن بخش از دستورات و سنت‌های حضرت موسی و حضرت عیسی هم که باقی مانده، مورد غفلت قرار گرفته و به آنها عمل نمی‌شود. بنابراین، بی‌حجابی زنان غرب نه تنها جایگاهی در اندیشه مسیحیت حقیقی ندارد؛ بلکه بازگشتی به سنت‌های مشرکانه قبل از حضرت مسیح محسوب می‌شود.

۱۲- طبق نظر مورخان منشأ اصلی گسترش حجاب در جهان کجاست؟ زنان ایرانی قبل از اسلام که عموماً پیرو آیین زرتشت بودند، با پوشش کامل در محل‌های عمومی رفت و آمد میکردند. پوشش و حجاب زنان در ایران باستان چنان برجسته بود که حتی برخی از مورخان غربی بر این باورند که می‌توان ایران باستان را منشأ اصلی گسترش حجاب در جهان دانست.